

Сіделковський Олексій

*доктор юридичних наук, професор кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-4139-4478>*

Драган Іван

*доктор наук з державного управління, професор, завідувач кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0000-0002-5716-1273>*

Цимбалюк Віталій

*доктор юридичних наук, старший науковий співробітник
професор кафедри права та правоохоронної діяльності
Державний університет «Житомирська політехніка»
<https://orcid.org/0009-0009-6458-6227>*

Взаємозв'язок кримінального та медичного права в епоху кібернетичної цивілізації

Анотація. У статті пропонуються до розгляду окремі результати комплексних наукових досліджень щодо взаємозв'язку кримінального та медичного права в епоху кібернетичної цивілізації. Акцентовується увага на питання перспективи формування елементів штучного інтелекту у медичній сфері з екстраполяцією та судочинство щодо кримінальної відповідальності працівників медичної сфери.

Також звертається увага на так звані «кримінальні лікарські справи». В теорії кримінального права, кримінології та криміналістиці вживається також стосовно кримінальних лікарських справ таке поняття як «справи щодо професійних медичних правопорушень», у розумінні як заборонених кримінальним законом під загрозою покарання умисних або необережних діянь, вчинених працівниками медичної сфери при виконанні ним професійних обов'язків. Аналізуючи загальні питання відповідальності медичних працівників за професійні кримінальні правопорушення їх пропонується розглядати у двох аспектах прояву: професійні медичні злочини; посадові медичні злочини. Злочинні діяння медичних працівників, за що вони притягуються до кримінальної відповідальності на загальних підставах пропонується виділяти окремо із складу медичних злочинів.

Також показано, що нині одним із засобів системного вирішення правових колізій у юриспруденції виступають можливості здобутків у сфері інформатики, кібернетики для належної керованості поведінки людей із застосуванням електронних комунікаційних технологій, того що складає сутність епохи кіберцивілізації, кібернетичного суспільства, зокрема у тому, що визначає сутність галузевих систем штучного інтелекту. Для якісного створення галузевих систем штучного інтелекту перед юридичною наукою стоїть завдання постановки належно задач перед розробниками таких систем з урахуванням відповідного нормативно-правового масиву, його інкорпорації та консолідації у тому числі й на понятійному рівні.

Ключові слова: відповідальність; кримінальне право; кіберцивілізація; комунікаційні технології; медичне право.

Вступ. У порядку постановки проблеми в загальному вигляді пропонується звернути увагу на окремі аспекти кримінального права, що пов'язані із медичним правом у контексті інституціоналізації в епоху Глобальної кібернетичної цивілізації. Ознакою останньої є те, що як і в інших різноманітних сферах суспільного життя, так і у медичній сфері держави, через комп'ютерні засоби, на основі здобутків інформатики, кібернетики впроваджуються інформаційні технології управлінського призначення, у тому числі під умовною назвою «штучний інтелект» (далі – ШІ). Так звана «цифровізація» баз даних, знань у медичній сфері суспільства у комплексі зумовлює не лише те, що технологіями електронно-обчислювальних машин, їх систем пропонується для прийняття проєктів певних управлінських рішень, але і можливість врахування відомостей із комп'ютеризованих баз даних у юридичній діяльності. Не виключається, що ця тенденція у перспективі знайде відображення і у розробці відповідних

автоматизованих інформаційних систем з ознаками ШІ при кваліфікації деліктів у сфері медичній діяльності, у тому числі того, що умовно називають у практиці – «медичні кримінальні правопорушення».

Зазначене на рівні правової інформатики визначає потребу формування завдань для розробників відповідних кібернетичних застосунків з перспективою подальшого закріплення у спеціальному законодавстві юридичних норм для подальшої інформатизації сфери охорони здоров'я в державі.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що у перспективі можливими стають технології ШІ комплексного змісту для впровадження у відповідних органах влади. Наприклад, від комп'ютеризації процесу обліку кримінальних діянь за професійною ознакою їх суб'єктів, формування доказової бази в кримінально-процесуальній діяльності, криміналістиці, кваліфікації злочинної поведінки у кримінальному судочинстві і до формування на основі показників статистики та автоматизованого аналізу інформації з розподілених автоматизованих баз даних для створення належних баз знань для кримінологічних досліджень тощо.

Мета публікації – висвітлення окремих результатів дослідження щодо взаємозв'язку методологічних положень медичного права як інституту у складі кримінального права в умовах епохи Глобальної кібернетичної цивілізації.

Останню у науці і практиці для зручності визначають у таких однакових за сутністю та змістом категоріях як: кіберцивілізація, кібер-цивілізація. Нерідко ці категорії за змістом ототожнюють із сутністю такої категорії як «Глобальне кібернетичне суспільство».

Наукові положення дослідження базуються на працях таких вчених як: Л.М. Андрусів, Т.В. Барановська, І.Г. Богатирьов, В.М. Бутузов, К.М. Врублевська-Місюна, О.В. Грабчук, Д.О. Грицишен, О.Г. Денисюк, А.П. Дикий, В.М. Зозуля, В.В. Євдокимов, В.Д. Карпунець, К.В. Катеринчук, І.М. Леган, Г.Д. Ліпська-Романченко, В.А. Молотай, А.В. Морозов, В.В. Нонік, О.В. Олійник, О.В. Острогляд, І.М. Павліченко, О.С. Павлюк, Є.Ю. Романченко, І.А. Світличина, Л.В. Сергієнко, Е.О. Скубак, С.Г. Стеценком, Ю.О. Сушицька, В.П. Тичина, Г.А. Шпиталенко та інші.

Окремі методологічні положення дослідження знайшли вираз в ряді публікацій, серед них акцентується увага на такі, як: частково щодо медичного права [1–3]; кримінології та кримінального права [4; 5]; електронного урядування [6; 7]; інформаційного права [8; 9].

Викладення окремих результатів дослідження пропонується розпочати з методологічного положення: кримінальне право в основі виконує соціальну функцію визначення складу діянь, чого не можна вчиняти у певних сферах суспільного життя під загрозою покарання державою.

До таких сфер зараховують також діяльність пов'язану з охороною здоров'я. У цій діяльності визначається також медична сфера, що пов'язана з наданням того, що називають медичними послугами населенню відповідним чином підготовленими фахівцями: медичними працівниками (медиками: лікарями, медичними сестрами, медичними братами, парамедиками, фельдшерами), фармацевтами; та кола осіб, які певним чином дотичні до організації забезпечення і проведення надання медичних послуг тощо.

Кримінальна відповідальність у сфері охорони здоров'я розглядаються переважно як прояв у комплексі безпосереднього примусового заходу держави щодо окремих медичних працівників – порушників кримінального законодавства. Як і в інших сферах суспільного життя, встановлення кримінальної відповідальності у сфері охорони здоров'я розглядається також функцією превенції стосовно діянь (дії чи бездії) певних суб'єктів, які надають допомогу тим, хто її потребує в різних обставинах до прибуття медиків.

Щодо права медичної сфери, медичного права, організації медичної сфери визначається, що там, де немає формального, неуважного, бездушного ставлення до хворого, зокрема, де лікар при перших проявах погіршення стану здоров'я пацієнта реагує миттєво, не виникають, так звані умовно у медичній практиці правопорушення дисциплінарного (у трудовому праві), адміністративного та кримінального права те, що узагальнено в правознавстві називають умовно у категорії «деліктні лікарські справи».

Стосовно кіберцивілізації, для створення у майбутньому у сфері медичної діяльності, так званих умовно, «комплексного змісту медичних кіберсистем» у тому числі з елементами ШІ, їх розробникам неодмінно потрібно враховувати формалізовані у медичному праві, як інституті адміністративного права, практики розгляду реагування на окремі діяння медичних працівників, у тому числі адміністрації медичного закладу на усні або письмові скарги стосовно якості медичних послуг, правомірну адекватність стандартам надання медичної допомоги тощо.

У кримінальному праві на рівні законодавства здійснено формалізацію диспозицій злочинних діянь медичних працівників – ознак так званих умовно «медичних кримінальних правопорушень»: у розумінні їх як заборонених кримінальним законом під загрозою покарання умисних або необережних діянь, вчинених працівниками медичної сфери при виконанні ним професійних обов'язків. Така формалізація діяння включає визначення його об'єкта, суб'єкта, об'єктивної та суб'єктивної сторін.

В умовах кіберцивілізації для кваліфікації лікарських справ, у тому числі з деліктними складовими є відповідне вимогам чинного спеціального законодавства (зокрема інформаційного, інформатизаційного,

кібернетичного) забезпечення, так званого умовно, «електронного ведення медичної документації». У множинній єдності медична документація з ознаками бази виступає складовою функціонування і системи ІІІ: історії хвороби, даних амбулаторних карток, якісно заповнених консультативних висновків із ретельно наданою інформацією про скарги пацієнта на своє здоров'я, анамнез хвороб, вчасно проведених різноманітних складових медогляду за певними медичними стандартами тощо. Щодо цього у перспективі, так звані умовно «медичні кіберсистеми» мають створити умови для порозуміння медиків з хворими та їх родичами щодо окремих медичних завдань (діагностика, лікування, реабілітація, профілактика). Також комплексний підхід із застосуванням відповідних комп'ютерних технологій у медичній діяльності у множинній єдності з залученням суміжних спеціалістів-медиків через засоби електронної комунікації, сприятиме підвищенню якості встановленню правильних, остаточних діагнозів хворих. Окремі комп'ютеризовані, кібернетичні технології дозволяють здійснювати лікарям постійний аналіз стану пацієнтів, що відповідає лікарському розумінню розвитку захворювання в конкретного хворого. Водночас підвищується якість грамотного і доступного для сприйняття хворими та їх близькими родичами ведення медичної документації з періодичними проміжними висновками (за необхідності), вчасне реагування на скарги з боку пацієнта або його близьких на прояви його стану здоров'я.

Як свідчать дослідження практики в Україні, серед іншого, гостро актуалізувалася медична складова при проведенні мобілізації громадян та громадян держави до її Збройних Сил та інших силових органів влади. Водночас на медиків, які залучені до військово-лікарських комісій (ВЛК) покладається велике емоційно-інтелектуальне навантаження щодо встановлення стану здоров'я (придатності чи не придатності) до військової служби осіб, для якісного проведення призову громадян на строкову військову службу, прийняття громадян та громадян на військову службу за контрактом, проведення медичного огляду призовників, військовослужбовців, військовозобов'язаних, резервістів для визначення ступеня придатності чи непридатності до військової служби та визначення ступеня придатності льотного складу до льотної роботи. В умовах воєнного стану, під час мобілізації на особливий період спостерігається зростає навантаження на членів ВЛК до такого рівня, що при професійному емоційному виснаженні ними можуть допускатися медичні помилки, що також можуть мати фатальні наслідки для людини, держави. Дослідження практики свідчить, що при проходженні військово-лікарської експертизи особа, до якої вона здійснюється, може симулювати чи де симулювати (приховувати) свої хвороби. Впровадження медико-кібернетичних систем з елементами ІІІ у діяльність ВЛК, зокрема через формування, так званого, «особистого електронного кабінету особи» для обліку у територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки (ТЦК СП) у складі міністерства оборони України має зняти перш за все інформаційну напругу у відносинах особи з владою у державі. Усе це у взаємодії медичного права, військового права, інформаційного права та кібернетичного права має створити доказовий надійний захист як від допущення фатальних медичних помилок, так і виникнення на їх основі відповідних інших, різноманітних юридичних конфліктів.

Зазначене визначає потребу належної уваги юридичної науки до теорії та практики медичного права в цілому, як системи у взаємозв'язку його окремих міжгалузевих, комплексних інститутів у складі інститутів провідних галузей права: конституційного, адміністративного, цивільного та кримінального. В епоху кіберцивілізації існує можливість на основі ІІІ уникати казусів, недоречностей у правотворчому процесі, зокрема і встановлення кримінальної відповідальності за діяння, що мають ознаки складних систем на рівні міжгалузевих інститутів права.

Серед них заслуговує на особливу увагу дослідників, науковців і практиків, інститут медичної деліктології. У ньому важливу роль відіграє такий комплексний підінститут під умовною назвою «кримінальна відповідальність у сфері охорони здоров'я», з перспективами подальшого належного, безпечного для людини застосування здобутків кіберцивілізації у тому числі у вигляді ІІІ.

У деліктології медичного права серед іншого важливу роль відіграють положення кримінального права через поняття «професійне медичне кримінальне правопорушення». Під професійним медичним кримінальним правопорушенням пропонується розуміти заборонене кримінальним законом, умисне або необережне суспільно небезпечне діяння, вчинене таким суб'єктом як медичний працівник при виконанні ним професійних обов'язків, що визначає відповідне покарання.

Як свідчать дослідження, у наукових джерелах, де аналізуються загальні питання ознак кримінальної відповідальності стосовно правопорушень медичних працівників за професійною складовою, безспірно і загально прийняті методологічні положення теорії кримінального права, а від нього і в кримінології та криміналістиці, розподілення кримінальних справ щодо медичних працівників на дві категорії: професійні медичні злочини; і посадові медичні злочини.

До першої категорії належить велика група кримінальних правопорушень де у диспозиціях зазначено спеціальну професійну ознаку, що суб'єктами їх вчинення можуть бути медичні працівники, які надають медичні послуги. Зокрема їх деліктні діяння знаходять вираз у формулюваннях кримінального права, наприклад: необережне вбивство та необережне тяжке чи середньої тяжкості тілесне ушкодження, вчинені внаслідок неналежного виконання медичним працівником своїх професійних обов'язків; примушування

до вилучення органів чи тканин для трансплантації; зараження іншої особи ВІЛ-інфекцією внаслідок неналежного виконання медичним працівником своїх професійних обов'язків; незаконне проведення абортів; ненадання допомоги хворому; незаконне поміщення в психіатричний стаціонар; незаконне заняття приватною медичною практикою (не за фахом) та опосередковано деякі інші.

Другу групу кримінальних правопорушень складають суспільно небезпечні діяння, пов'язані з виконанням медиком посадових обов'язків, наприклад: зловживання службовими повноваженнями; отримання неправомірної вигоди, тобто хабара; службове підроблення, службова недбалість.

Окремо при кваліфікації кримінальних правопорушень де суб'єктом є медичний працівник пропонується розглядати злочинні діяння медиків, які притягуються до кримінальної відповідальності на загальних підставах. Для прикладу: злочин, що вчиняється медичним працівником на загальних підставах без урахування відношення його до професійної медичної діяльності можна зазначити таке: лікар поза робочим часом, зловживаючи алкоголем, взяв участь у бійці. Під час її з не обачності він вдарив іншу особу, яка впала на підлогу потилицею. До приїзду швидкої потерпілий помер. Лікар був засуджений за статтею 118 Кримінального кодексу України (далі – ККУ).

Існують також класифікації кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, в основу яких покладено особливості неправомірного діяння медичних працівників при виконанні ними своїх професійних функцій у медичній сфері. За цим критерієм кримінальні правопорушення поділяються за ознаками у таких диспозиціях:

невиконання або неякісне виконанні професійних обов'язків у сфері медичної діяльності: неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131 ККУ); розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст.132ККУ); ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139 ККУ); неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст.140 ККУ); незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145 ККУ);

кримінальні правопорушення, що вчиняються при медичному експериментуванні: порушення прав пацієнта (ст. 141 ККУ); незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142 ККУ);

кримінальні правопорушення, пов'язані з наданням медичних послуг не за фахом: незаконна лікувальна діяльність (ст.138ККУ), незаконне проведення абортів або стерилізації (ст.134 ККУ);

кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним використанням трансплантології та донорства: порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини (статті 143 ККУ), насильницьке донорство (144 ККУ).

У Розділі II ККУ, серед родових проявів кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи, за кваліфікаційною ознакою суб'єкта – приналежного професійно до медичної сфери визначаються такі ознаки суспільно небезпечних діянь:

неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 131 ККУ). Частина 1 статті визначає за професійною ознакою таких суб'єктів: медичний, фармацевтичний або інший працівник, які виконують свої професійні обов'язки недбало чи несумлінно, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби, що є небезпечною для життя людини;

розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 132 ККУ) визначає таких спеціальних суб'єктів: службова особа лікувального закладу; допоміжний працівник, який самостійно здобув інформацію; медичний працівник у зв'язку з виконанням службових або професійних обов'язків;

ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139 ККУ);

неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 ККУ);

незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145 ККУ), ознаки суб'єкта цього кримінального правопорушення визначаються у формулюванні «особа, якій вона [лікарська таємниця] стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків».

Окремо варто зазначити кримінальні правопорушення, що можуть бути наслідком навмисних діянь медичних працівників у ході виконання ними своїх професійних обов'язків. Для прикладу, на ВЛК члени його приймають навмисно під впливом на них певних обставин, осіб ТЦК чи інших, чи через медичну помилку рішення про придатність особи до військової служби. У результаті така особа, відчуваючи до себе несправедливість, у відчай вчиняє самогубство. Демонстративність цього може бути проявлена і безпосередньо у будівлі де знаходиться ТЦК, ВЛК чи в іншому місці. У зв'язку з цим виникають підстави для кваліфікації діянь членів ВЛК за ст.120ККУ, доведення до самогубства.

Висновки за узагальненням окремих результатів проведених досліджень сформувалися такі:

Перед юридичною наукою завжди стояли і стоять завдання здійснення системних досліджень суспільних відносин та їх юридичне відображення у нормативно-правових актах не лише у межах

провідних галузей права, зокрема конституційного, кримінального, цивільного та адміністративного, а й на рівні міжгалузевих інститутів, що екстраполюються на юридичні норми у комплексних та спеціальних галузях права. Таким чином можна уникнути соціальних негараздів, напруг між різними суб'єктами суспільних відносин.

Нині одним із засобів системного вирішення правових колізій у юриспруденції виступають можливості здобутків у сфері інформатики, кібернетики для належної керованості поведінки людей із застосуванням електронних комунікаційних технологій, того що складає сутність епохи кіберцивілізації, кібернетичного суспільства, зокрема у тому, що визначає сутність галузевих систем штучного інтелекту. Для якісного створення галузевих систем штучного інтелекту перед юридичною наукою стоїть завдання постановки належно задач перед розробниками таких систем з урахуванням відповідного нормативно-правового масиву, його інкорпорації та консолідації у тому числі й на понятійному рівні.

У порядку перспектив подальших досліджень пропонується звернути увагу щодо проблем системного удосконалення медичної сфери суспільства, у тому числі для якісного впровадження здобутків інформатики та кібернетики, зокрема через формування штучного інтелекту. У цьому юридична наука має створити відповідний масив структурованих, взаємопов'язаних на міжгалузевому рівні знань під умовною назвою медично-правова інформатика. Але варто пам'ятати про основний принцип інформатизації діяльності будь якої сфери суспільних відносин: безпорядок неможливо автоматизувати, будь які спроби те зробити лише збільшують той безпорядок. Тому низка проєктів інформатизації у певних галузях суспільного життя або не розпочинаються, або закінчуються провалом. В епоху кіберцивілізації, при формуванні різних систем штучного інтелекту слід передбачати щоб вони у складі кіберсистем не стали шкідливими для законслухняної людини, соціальних спільнот, суспільства та міжнародного правопорядку.

Список використаної літератури:

1. *Стеценко С.Г.* Єдиний медичний простір України: правовий вимір / *С.Г. Стеценко* // Право. – 2022. – 672 с.
2. *Сіделковський О.Л.* Юридична гігієна медичних працівників / *О.Л. Сіделковський*. – К. : Паблік Про. – 2023. – 441 с.
3. *Сіделковський О.* Єдиний медичний простір як об'єкт адміністративно-правової науки / *О.Сіделковський* // Публічне право. – 2018. – № 4 (32). – С. 123–128.
4. *Грицишен Д.О.* Теоретично-правові аспекти щодо державної політики протидії злочинності в умовах Глобального кіберпростору / *Д.О. Грицишен, І.О. Драган, В.С. Цимбалюк* // Академічні візії. – 2022. – Вип. 15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/444/407>. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8143039>.
5. *Грицишен Д.О.* Правові аспекти протидії економічній злочинності в Глобальному кіберпросторі / *Д.О. Грицишен, І.О. Драган, В.С. Цимбалюк* // Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична. – 2023. – Вип. 36. – С. 349–355 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nzlubp.org.ua/index.php/journal/article/view/836/761>.
6. *Pomaza-Ponomarenko A.* E-governance as a tool of establishing feedback with the public and conflict resolution / *A.Pomaza-Ponomarenko, I.Drahan, D.Medvedeva* // Вісник Національного університету цивільного захисту України. Серія: Державне управління. – 2021. – Вип. 1 (14). – С. 11–15.
7. *Цимбалюк В.С.* Законодавче регулювання в сфері електронного документообігу як складова правового інституту щодо інформатики: у аспекті юридичного забезпечення електронного урядування / *В.С. Цимбалюк* // Студії з архівної справи та документознавства. – 2012. – Т. 20. С. 312–318.
8. *Цимбалюк В.С.* Інформаційне право (основи теорії і практики) / *В.С. Цимбалюк*. – К. : Освіта України. – 2010. 388 с.
9. *Цимбалюк В.С.* Науково-доктринальні положення щодо методологічних установок систематизації законодавства про інформацію / *В.С. Цимбалюк* // Інформація і право. – 2015. – № 2 (14). – С. 76–83.

References:

1. Stetsenko, S.H. (2022), *Yedynyj medychnyj prostir Ukrainy: pravovyy vymir*, Pravo, Kyiv, Ukraine.
2. Sidelkovs'kyj, O.L. (2023), *Yurydychna hihyena medychnykh pratsivnykiv*, Pablik Pro, Kyiv, Ukraine.
3. Sidelkovs'kyj, O. (2018), «Unified medical space as an object of administrative and legal science», *Publichne parvo*, Vol. 4 (32), pp. 123–128.
4. Hrytsyshen D.O., Dragan, I.O. & Tymbaliuk, V.S. (2022), «Theoretical and legal aspects of the state policy of combating crime in the conditions of Global Cyberspace», *Akademichni vizii*, Vypusk 15, [Online], available at: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/444/407>
5. Hrytsyshen, D.O., Dragan, I.O. & Tymbaliuk, V.S. (2023), «Legal aspects of combating economic crime in Global Cyberspace», *Naukovi zapysky Lvivs'koho universytetu biznesu ta prava. Seriya ekonomichna. Seriya iurydychna*, Vypusk 36, pp. 349–355.
6. Pomaza-Ponomarenko, A., Drahan, I. & Medvedeva, D. (2021), «E-governance as a tool of establishing feedback with the public and conflict resolution», *Visnyk Natsional'noho universytetu tsyvil'noho zakhystu Ukrainy*. Seriya: Derzhavne upravlinnia, Vyp. 1 (14), pp. 11–15.
7. Tymbaliuk, V.S. (2012), «Legislative regulation in the field of electronic document circulation as a component of the

legal institute regarding informatics: in the aspect of legal support for electronic governance», *Studii z arkhivnoi spravy ta dokumentoznavstva*, T. 20, pp. 312–318.

8. Tsybaliuk, V.S. (2010), *Informatsijne pravo (osnovy teorii i praktyky)*, Osvita Ukrainy, Kyiv, Ukraine.
9. Tsybaliuk, V.S. (2015), «Scientific and doctrinal provisions regarding methodological approaches to the systematization of legislation on information», *Informatsiia i parvo*, Vol. 2 (14), pp. 76–83.

Sidelkovskiy O., Dragan I., Tsimbalyuk V.

The relationship between criminal and medical law in the era of cybernetic civilization

Abstract. The article offers for consideration separate results of comprehensive scientific research on the relationship between criminal and medical law in the era of cybernetic civilization. Attention is focused on the issue of prospects for the formation of elements of artificial intelligence in the medical field with extrapolation and judicial proceedings regarding the criminal responsibility of medical workers. Attention is also drawn to the so-called "criminal medical cases". In the theory of criminal law, criminology and criminology, such a concept as "cases concerning professional medical offenses" is also used in relation to criminal medical cases, in the sense of intentional or negligent acts committed by medical workers in the performance of their professional duties, prohibited by criminal law under the threat of punishment. Analyzing the general issues of responsibility of medical workers for professional criminal offenses, it is proposed to consider them in two aspects of manifestation: professional medical crimes; official medical crimes. Criminal acts of medical workers, for which they are held criminally liable on general grounds, are proposed to be separated separately from the composition of medical crimes.

It is shown that today one of the means of systematic resolution of legal conflicts in jurisprudence is the possibilities of achievements in the field of informatics, cybernetics for the proper management of human behavior with the use of electronic communication technologies, which is the essence of the era of cyber civilization, cybernetic society, in particular, in what determines the essence of industry artificial intelligence systems. For the qualitative creation of branch systems of artificial intelligence, legal science faces the task of properly setting tasks for the developers of such systems, taking into account the relevant regulatory and legal array, its incorporation and consolidation, including at the conceptual level.

In terms of prospects for further research, it is proposed to pay attention to the problems of systemic improvement of the medical sphere of society, including for the qualitative implementation of the achievements of informatics and cybernetics, in particular through the formation of artificial intelligence. In this regard, legal science should create an appropriate array of structured, interrelated knowledge at the interdisciplinary level under the conventional name of medical and legal informatics.

Keywords: liability; criminal law; cyber civilization; communication technologies; medical law.

Стаття надійшла до редакції 16.05.2024.